

Dødelighed hos danske søer

Lisbeth Ulrich Hansen

Tina Birk Jensen

Hanne Bak

Mira Willkan (analyser og grafer)

STØTTET AF
Svineafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

”Angrebspunkter”

Risikoperioder

- I forhold til livscyklus
- I forhold til produktionscyklus
- I forhold til besætningsfaktorer

Hyppige dødsårsager

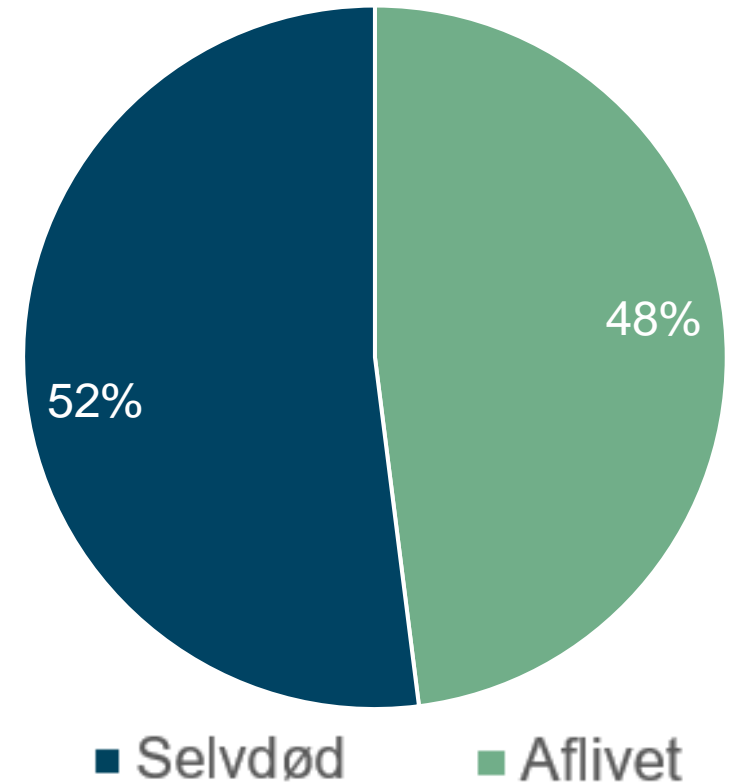
- Selvdøde søer
- Aflivede søer

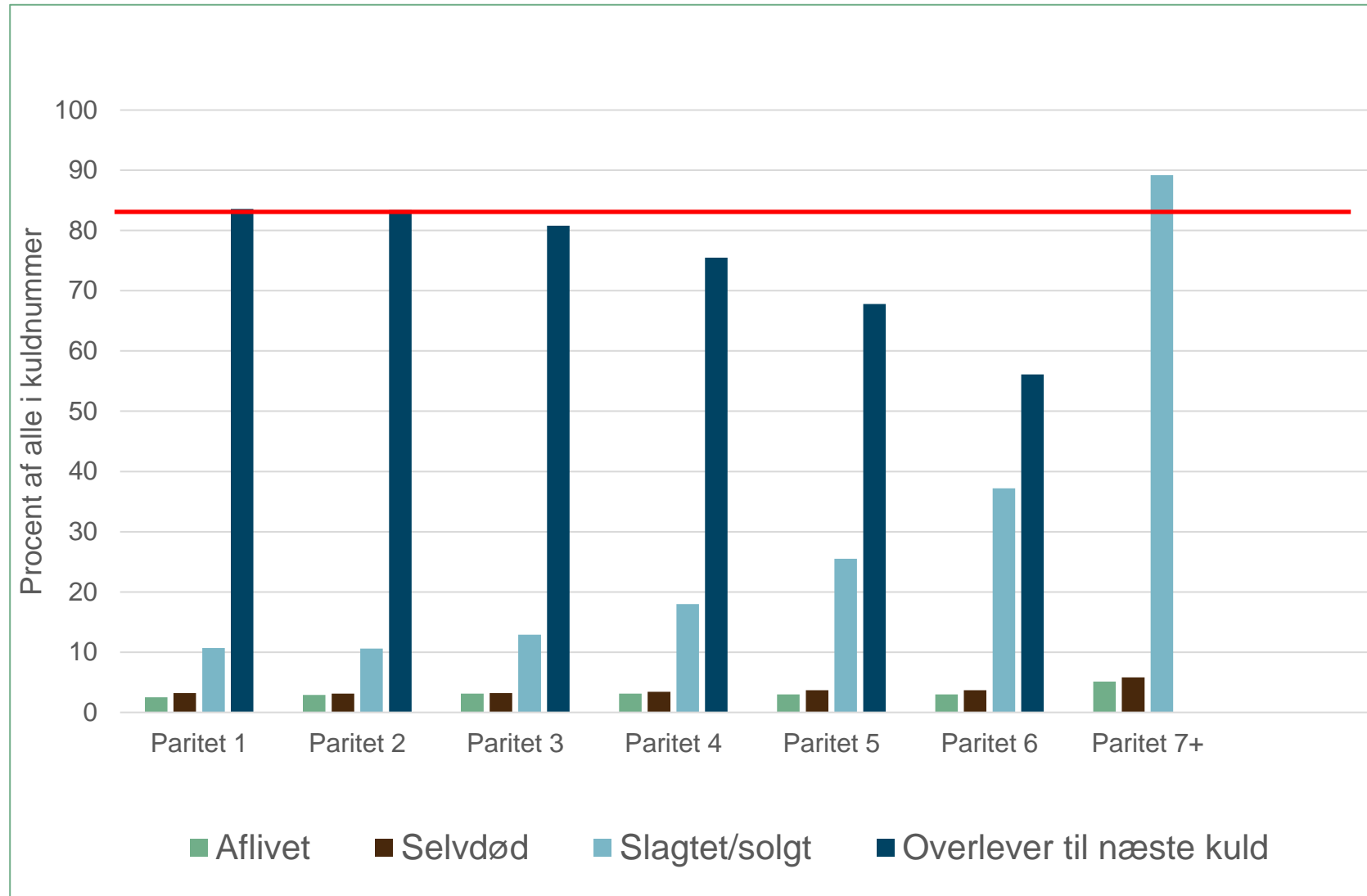
Dataanalyse finder mønstre i tallene

SEGES *InSight*

- Data for perioden 2021-2023
 - 108 produktionsbesætninger
 - 268.248 søer
 - 766.229 cyklusser
- Sodødelighed - **15 pct.** døde søer af årssøer

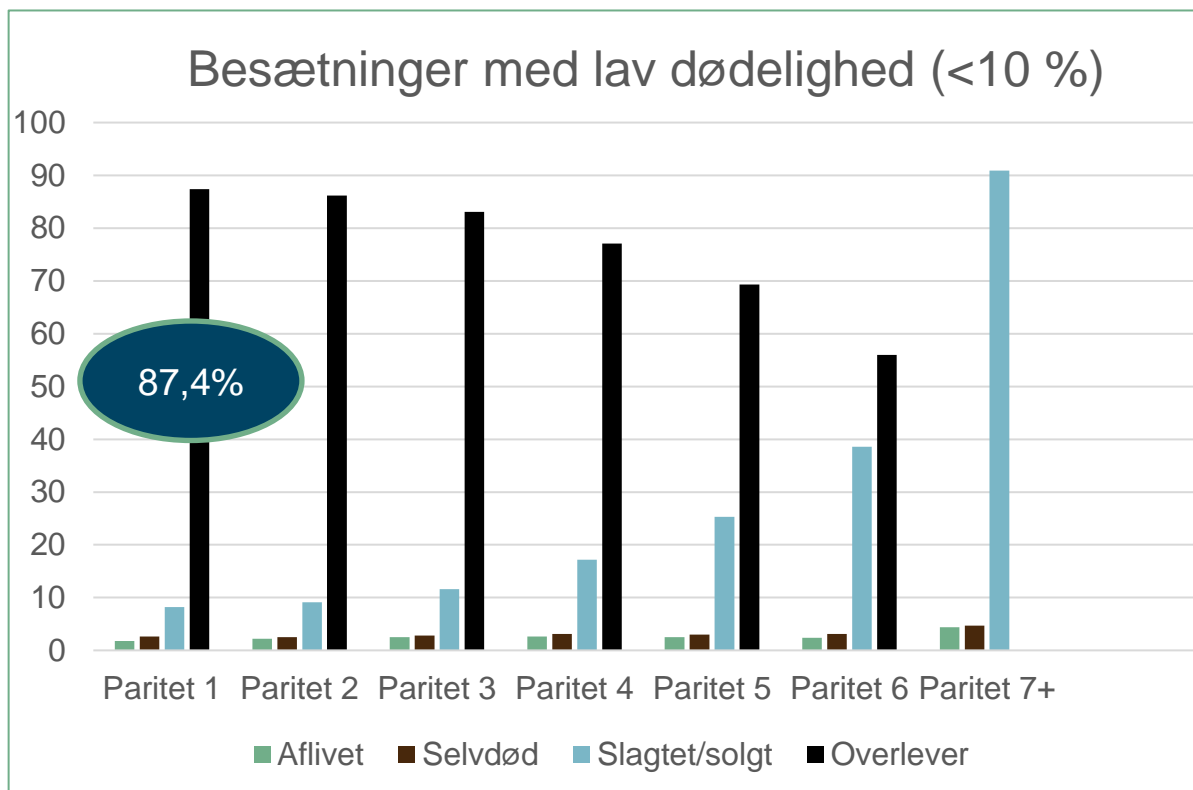

Risikotidspunkt i livscyklus

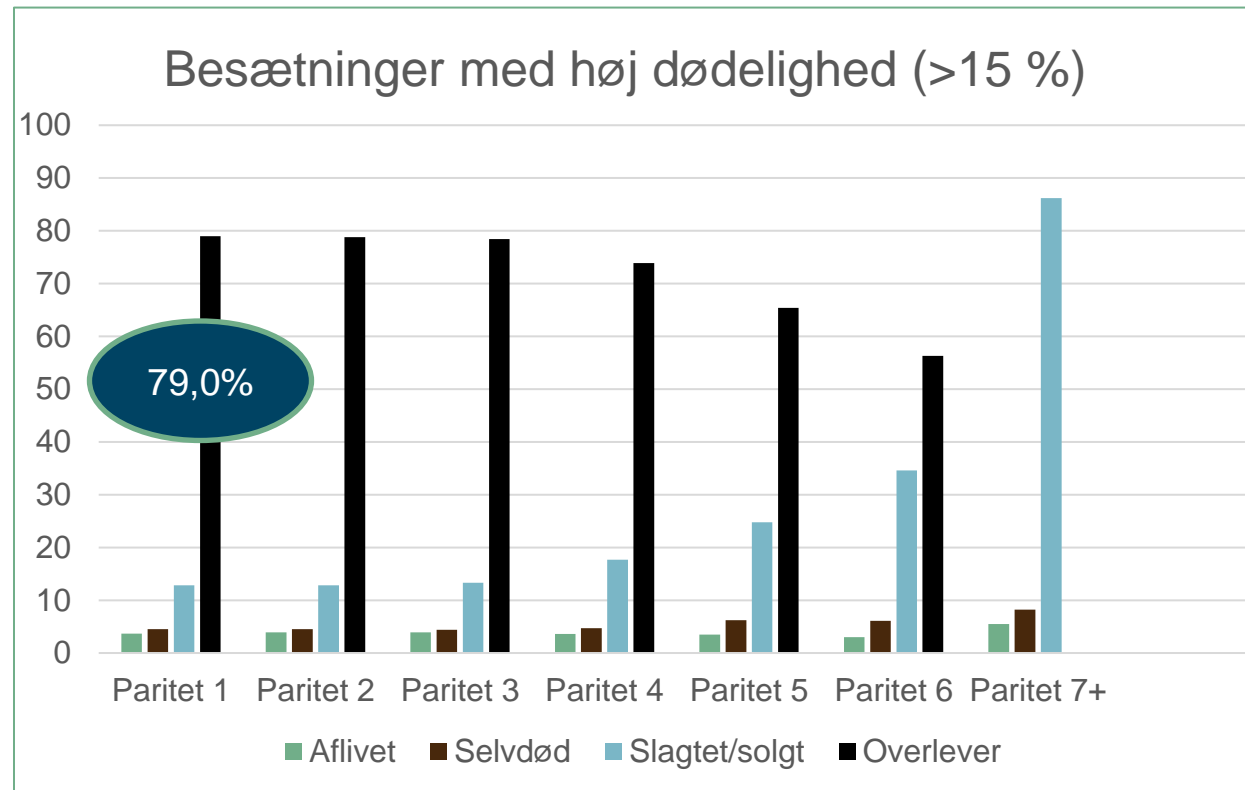

Forløb i besætninger med lav/høj sodødelighed

45 besætninger

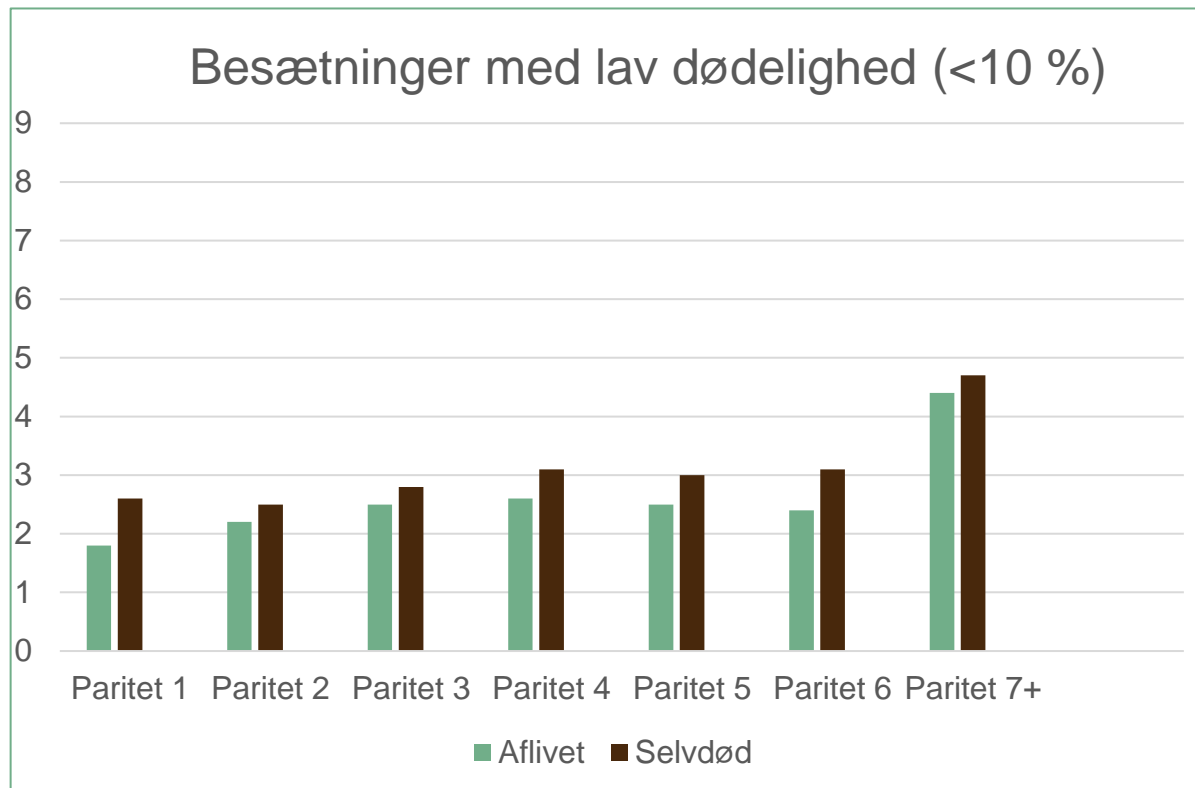

21 besætninger

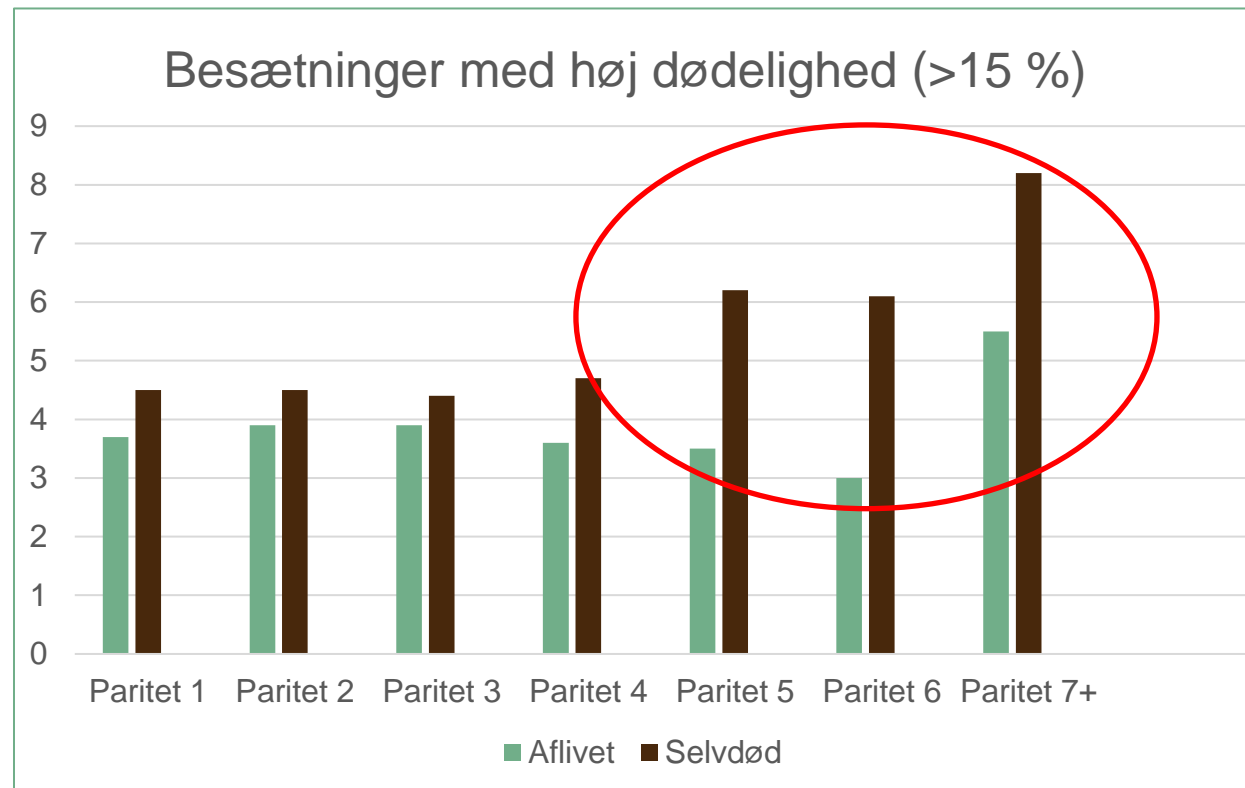

Død eller aflivet - lav/høj sodødelighed

45 besætninger

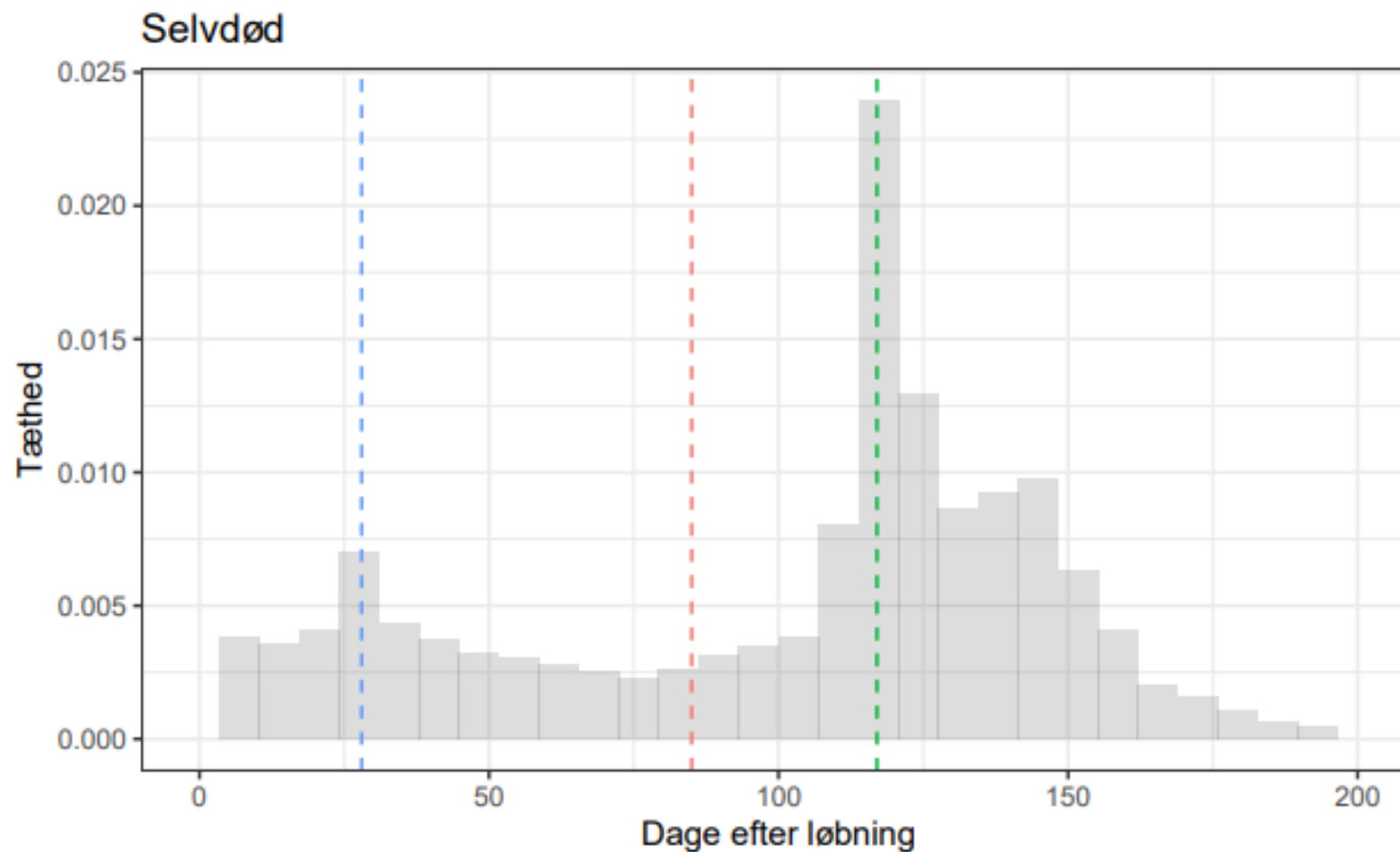

21 besætninger

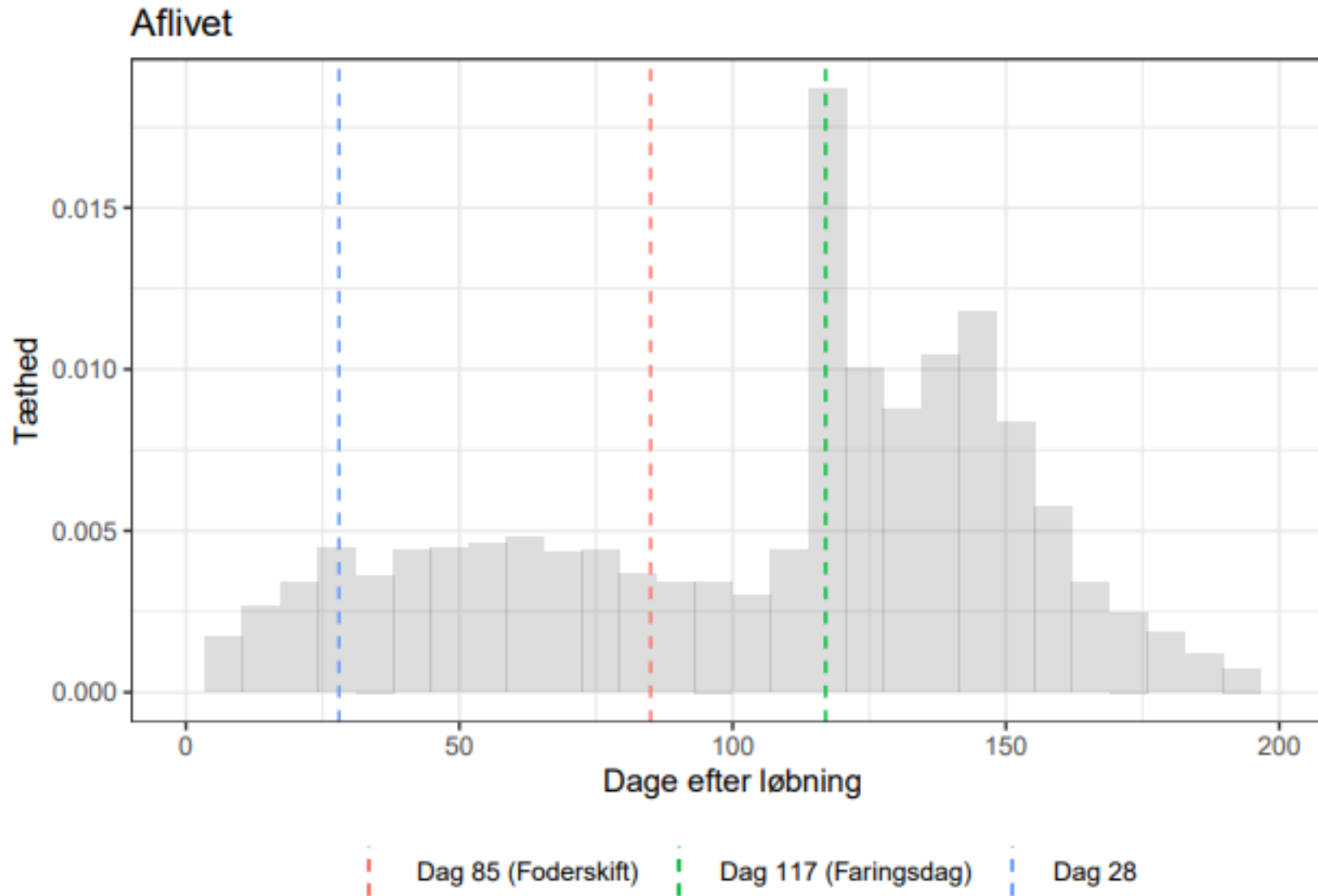
Risikotidspunkter i cyklus – selvdøde søer

Dødstidspunkt i forhold til løbning

Dag 85 (Foderskift) Dag 117 (Faringsdag) Dag 28

Aflivning – risikotidspunkter i cyklus

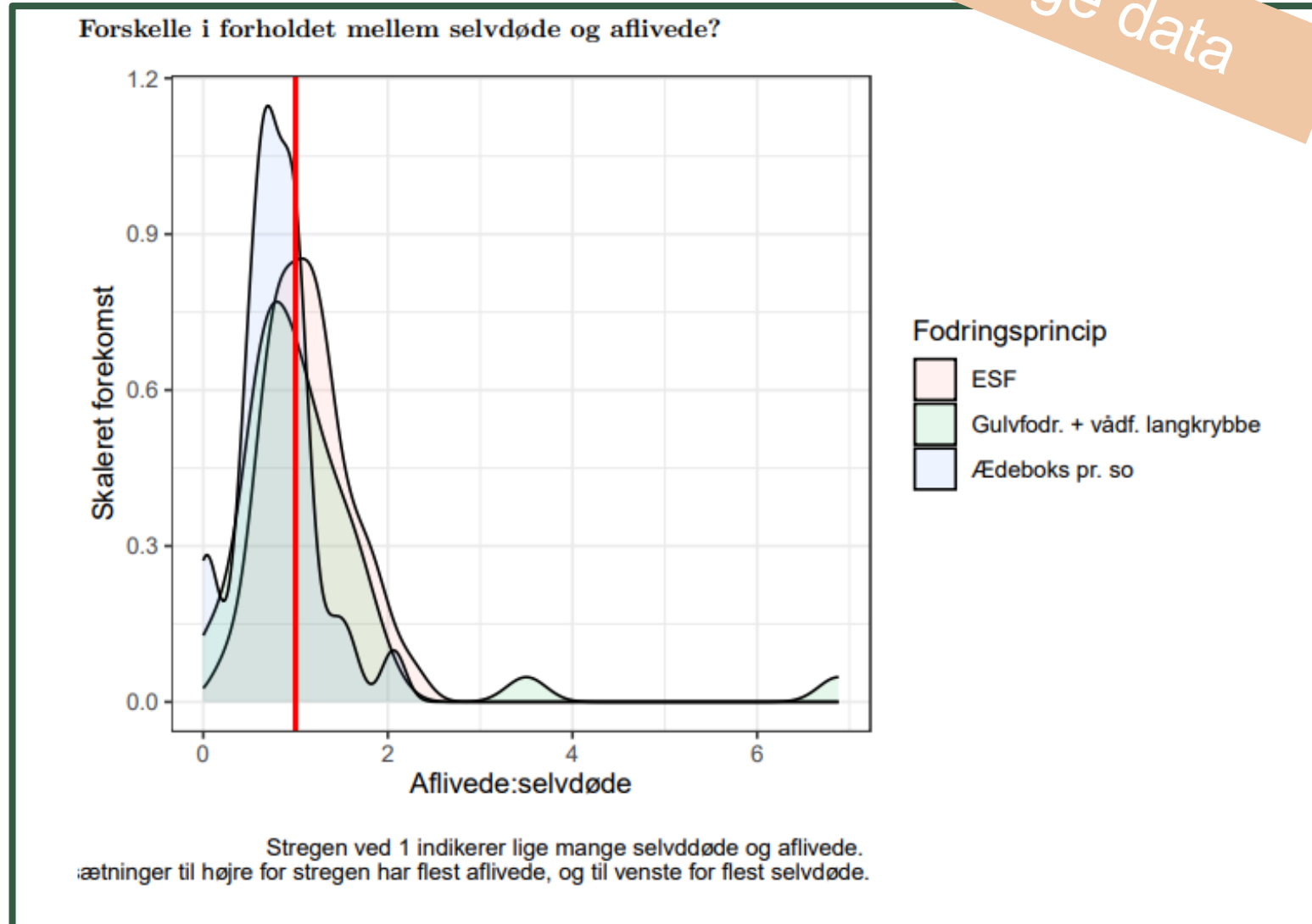
Besætningsfaktor nummer ét: Fodringsssystem

Foreløbige data

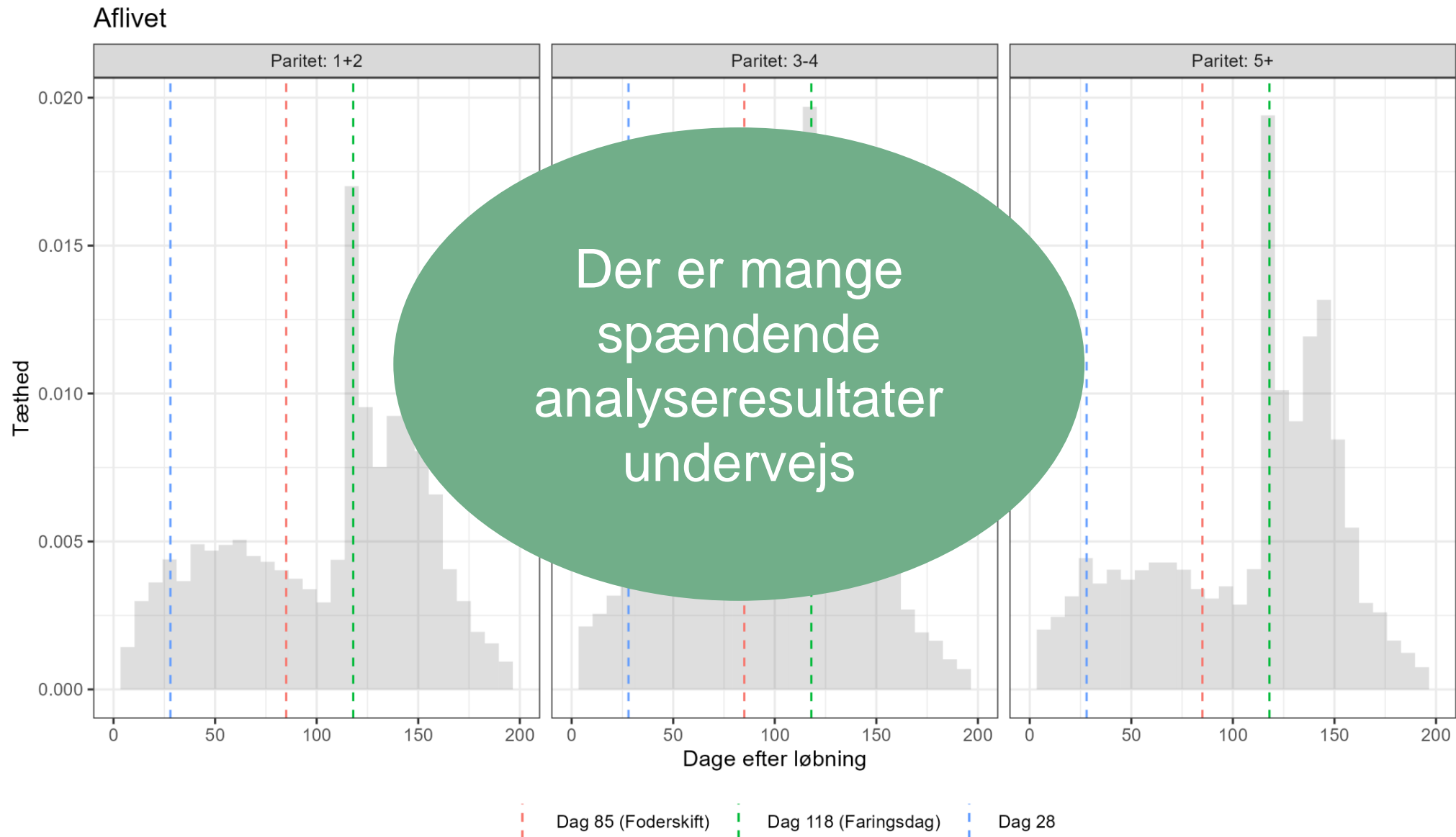
- 15 pct. døde søer af årssøer
- 7,3 pct. aflivede
- 7,8 pct. selvdøde

- ESF: 16,8 pct.
- Gulv/langkrybbe: 14,6 pct.
- Ædebokse: 13,5 pct.

Relativt færre aflivede

Interaktion mellem de forskellige faktorer?

”Angrebspunkter”

Risikoperioder

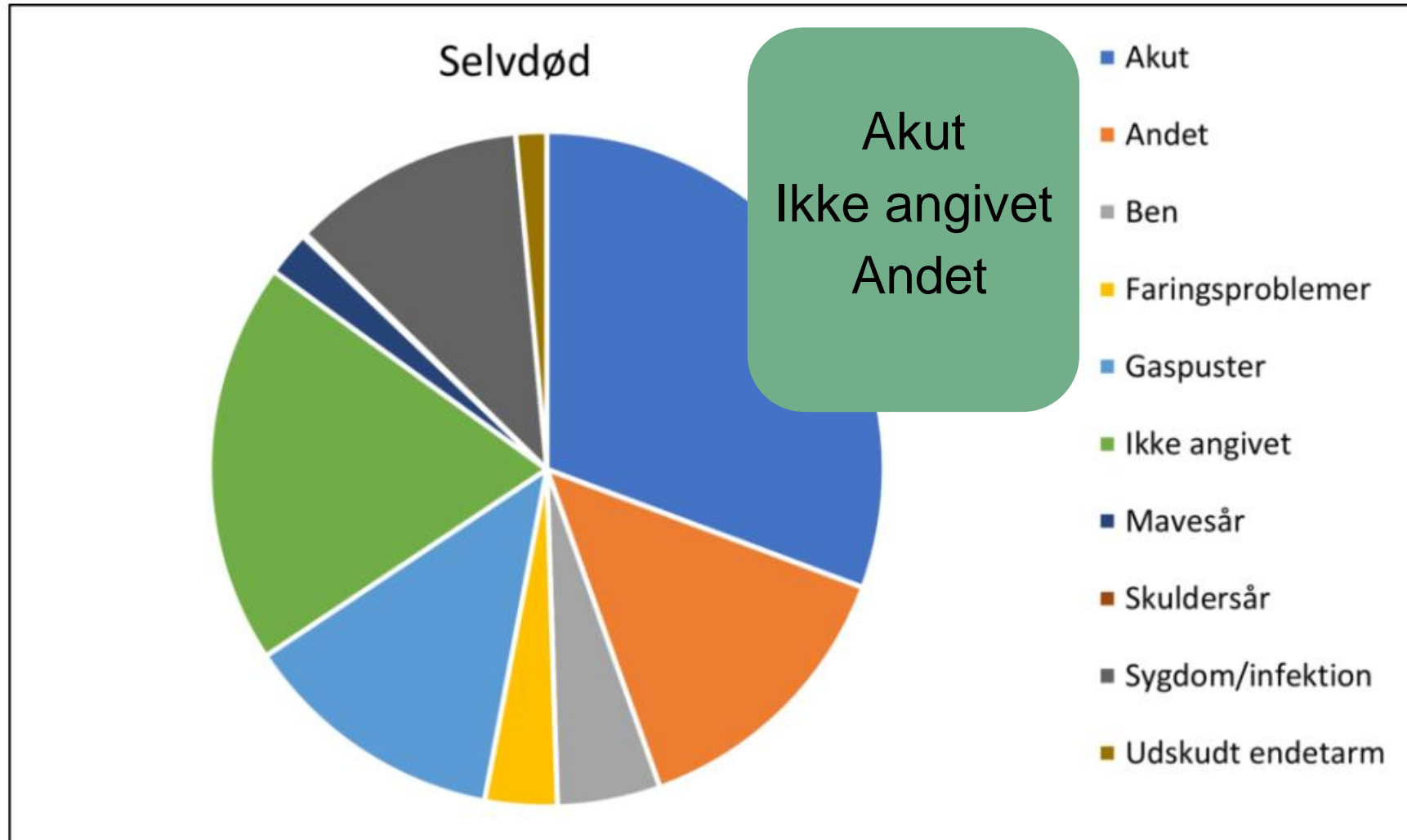
- I forhold til livscyklus
- I forhold til produktionscyklus
- I forhold til besætningsfaktorer

Hyppige dødsårsager

- Selvdøde søer
- Aflivede søer

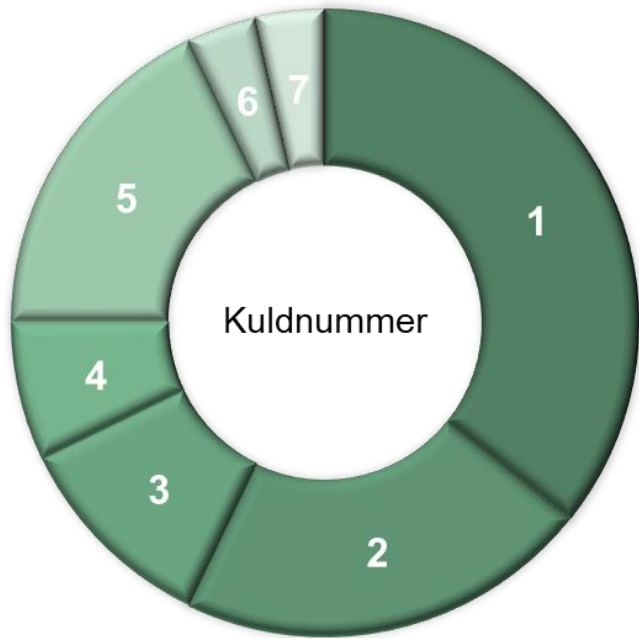
Vi ved ikke, hvad søerne dør af!

Direkte udtræk fra CF

Obduktion af selvdøde søer

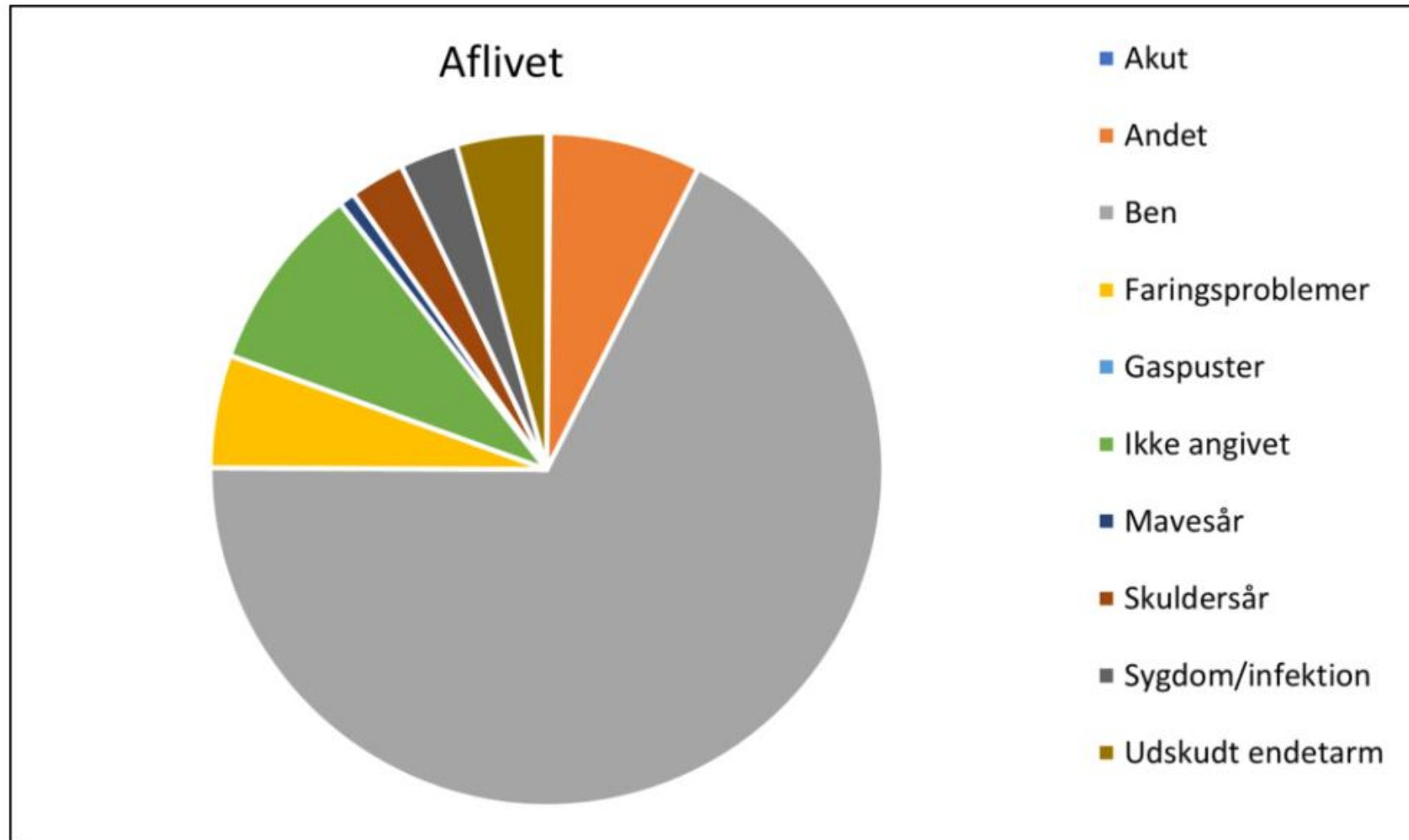
Foreløbige data

Sammenkobling med registreringer:

- Huld
- Kuld nr.
- Tidspunkt
- Temperatur
- Staldafsnit
- Medicinhistorie
- Tidligere faringer
- ...

3/4 af aflivningerne sker på grund af benproblemer

Direkte udtræk fra CF

Klovobduktioner

Obduktion af 21 halte søer i Kjellerup

4 besætninger med klovproblemer

Dyrkning af bakterier

Resultater

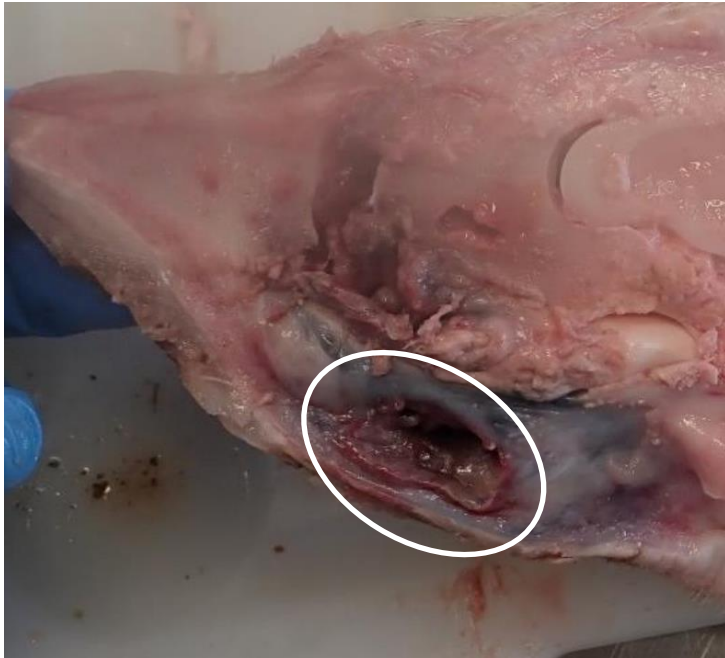
Klovinfektioner 14 søer

Traume 2 søer

Andet 5 søer

Klovinfektioner

Byld i ballen

Knoglebetændelse

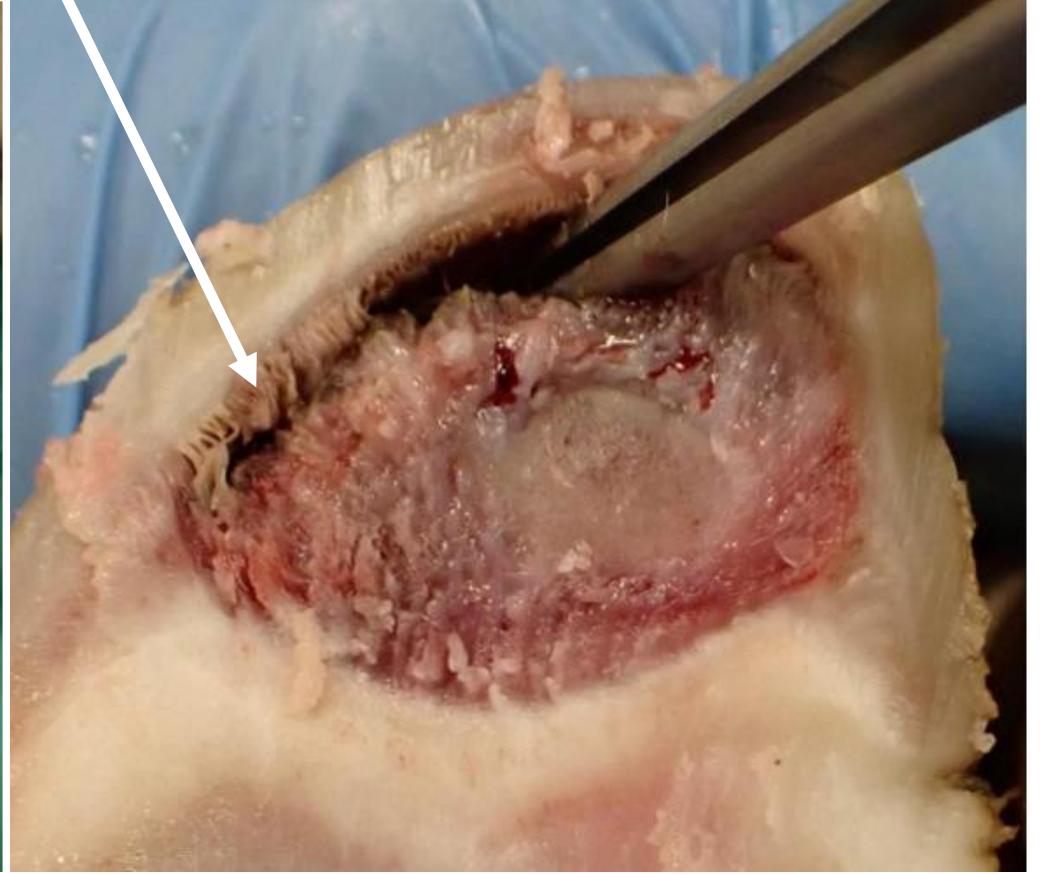
Laminitis

Klovbylder og -infektioner

- Skyldes bakterier, der kommer udefra
- Indgang via skader i hud eller klov
- Risikofaktor fortykket eller tynd hud
- Overgange mellem forskellige typer væv er mest følsomme
- Ikke tegn på bestemte bakterier

Laminitis

Forvoksede klove som følge af laminitis?

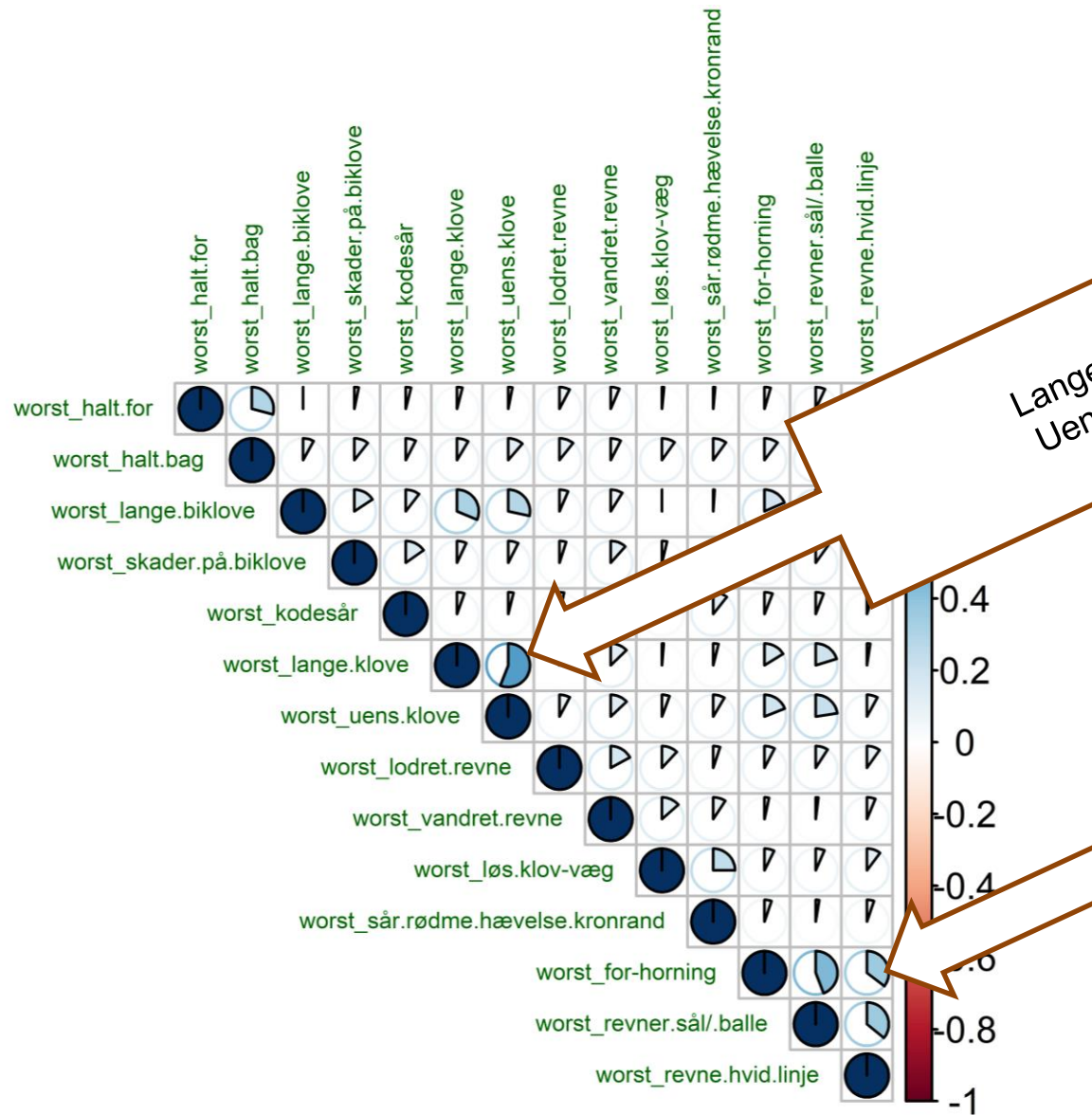
Klovundersøgelse i 20 besætninger

- 40-50 søer pr. besætning
- Bagklove ved indsættelse i farestald
- Besætninger med høj dødelighed har signifikant flere søer med høj klovscore (= dårlige klove)
- Forandring hvide linje meget hyppig
- Ses også hos mange 1. kulds søer

Sammenhæng mellem klovforandringer

Foreløbige resultater

Lange klove
Uens klove

Balleforhorning
Revne i hvide linje
Revne sål-balle

Konklusioner

- Sodødelighed er et kompliceret problem, som ikke løses med et snuptag
 - Men valide data er altid et godt udgangspunkt!
- Dataanalyserne udpeger områder, som skal have fokus i rådgivningen
 - Aldersgrupper - farlige tidspunkter - staldindretningens betydning
- Obduktioner viser årsagsforhold, som belyses i specifikke projekter
 - Leverdrejninger – fødselskomplikationer - mavesår
- Klovundersøgelserne vil blive fulgt op af interventionsstudier
 - Forebyggelse og/eller behandling af specifikke lidelser

